

Rases un to īpatnības

II

Katrs būs dzirdējis par balto, melno un dzelteno rasi un varbūt arī redzējis kādu no mums svešo rasu pārstāvi. Šīs trīs ir cilvēces pamatrases, pie vienas no tām pieder ikkatrs cilvēks. Pie baltās — to noteic viņa ādas pamatkrāsa. Bet arī baltā jeb Eiropas rase ir vēl atsevišķas rases, un arī to atšķirība nosakāma pēc ārējā izskata: ādas toniņiem, auguma garuma un formas, galvas un sejas formas, deguna līnijām, acu un matu krāsas. Ikvienam cilvēkam tādā viņa rasiskā „pase” nolasāma jau no sejas. Vajag tikai zināt pazīšanas zīmes.

Zinātniskais rases definējums skan: Rase ir cilvēku grupa, kuras atsevišķiem individiem iedzimtas vienas un tās pašas fiziskās un garīgās īpašības. Kamēr nav notikusi krustošana ar citām rasēm, šīs īpašības nemainās, pārejot no paaudzes uz paaudzi. Baltā rase iedalāma 3 joslās un 5 apakšrasēs. Ziemeļu joslā dzīvo ziemeļu un Austrumeiropas (saukta arī Austrumbaltijas) rase, centrālajā — alpinā (Alpu) un dinariskā (Balkānu), dienvidu joslā — mediterānā jeb Vidusjūras rase.

Ziemeļu rases pazīmes: gaiši, mīksti, gludi mati, zilas vai zilganpelēkas acis, iesārtībalta āda, garš un slaidis augums.

Austrumeiropas rases: gaiši, cieti, gludi mati, pelēkas vai pelēkzilganas acis, gaiša, bet ar iedzeltenu vai pelēku nokrāsu āda, īsa, apaļa galva, plata seja ar attīstītiem vaigu kauliem. Plats un strups deguns, drukns augums.

Alpu rases: tumši, cieti mati, brūnas acis, iedzeltena, brūngana āda, ieapaļa galva, plata apaļa seja, īss un strups deguns, īss un drukns augums.

Balkānu rases: melni vai melnbrūni mati, brūnas acis, iebrūna āda, īsa, iegarena galva, gara seja. Liels, izliekts deguns. Liels, slaidis augums.

Vidusjūras rase: tumši, mīksti, sporgaini mati. Brūnas acis, brūngana āda, iegarena, slaida galva, sejas, deguna forma. Īss un slaidis augums.

Pateicoties tautu sakariem un mistrojumiem, nevienai Eiropas tautu vairs nevar piedalīt pilnībā vienai vai otrai no augšminētām rasēm. Bet gan katrā tautā atrodams vienai vai otrai rasei piederīgo vairākums. Ir arī daudzi ļaudis, kas nav raksturīgi savas rases pār-

stāvji, bet pieskaitāmi krustojumiem. Turpmāk apskatīsim galvenās Eiropas tautas un pazīstamākos vēstures darbiniekus un mēģināsim piedalīt vienai vai otrai rasei, izceļot arī rašu psihiskās īpašības.

Vāci (īpaši Lejassaksijā), kā jau pagrakstā mināta, vairumā pieskaitāmi ziemeļu rasei. Slaidie ziemeļnieki ir organizatori, iekarotāji, kultūras pionieri. Eiropas kultūras darbinieku liels daudzums nākuši no šīs rases. Zviedri un norveģi tāpat pa lielāku daļu ir ziemeļu rases reprezentanti.

Ziemeļu rasei raksturīgs gribas spēks un drosme. Ja nu šai rasei tik daudz pozitīvu īpašību un viņa vēstures gaitā pierādījusies par valstu dibinātāju, tad paceļas jautājums, kāpēc šīs rases asinis nereti izžūd, kāpēc ziemeļnieciskās tautas tiek apdraudētas savā eksistencē? Piemēram, Zviedrija ir tā valsts Eiropā, kurai vismazākais dzimstību koeficients. Bet tautu kopdzīvē ilgākā laika sprīdī uzvar tās, kas ņem virsroku dzimstību sacensībā. Ziemeļu rases piederīgie vispār nevar lepoties ar sevišķi kuplu bērnu pulku. Lieta tā, ka šīs rases tautām piemīt tieksme pēc labākiem dzīves apstākļiem, pēc vadošas vietas sadzīvē. Bet Eiropas sabiedrībā līdz pat pēdējam laikam pastāvēja tāda kārtība, ka izglītotākajām šķirām bija grūtāki eksistences noteikumi. Tad precības nāca vēl, kas savukārt atsauca uz bērnu skaitu. Sacensības prieks, palaušanās uz savām spējām, tieksme izcelties, ziemeļu rases lauciniekus parasti mudināja doties uz pilsētām, bet pilsētnieki Eiropā, kā līdzšinējie piedzīvojumi rāda, izmiruši jau trešā, ceturta paaudzē.

Tālāk, dziļus robus ziemeļu rasei cirtuši daudzie Eiropas kari. Būdami vīriskīgi, godīgi, varonīgi, ziemeļnieki, vai nu militāras karjeras nolūkos, vai arī tikai pienākuma apziņas vadīti allaž starp citu rašu piederīgiem ir izvirzījušies vadošās virsnieku vietās. Virsnieki karos, kā zināms, krietnāk. Katrs kārš paņem tautas ziedu, kamēr ātiski un līdz ar to rasiski mazvērtīgākajiem elementiem (kas toties ir čāki uz vairošanas) nereti izdodas noslapstties gar malām. Ziemeļniekam nav žēl atdot savu dzīvību par dzimteni; turpretim žēda bailība ir vispār zināma.

Lai ziemeļu rases vērtīgās īpašības vēl neietu bojā, tad nepieciešama apdraudētā šo īpašību saudzēšana, par ko būs runa turpmāk.

Austrumeiropas rases tipiskākā pārstāve ir krievu tauta. Šīs rases piederīgie pēc savām psihiskajām īpašībām ir sevi noslēgti, smagnēji, sapaļaini, klusi un neuzticīgi, tie apmierinās ar mazumu un labprāt pacieš apspiešanu. Šīs rases psihē vispār daudz bezdibēnu, tai piemīt tendence uz ekstrēmām. Tā, klusais, laipnais krievs var pēkšņi kļūt arī skaļš un mežonīgs. Viņš var kļūt neapmierināts ar dzīvi un tad viņa slaviskā dvēsele izplūst iedomu pasaulē bez gala un malas. Taču gribas vājums neļauj viņa sapņiem piepildīties. Viņš nevar izšķirties ne par labu, ne par ļaunu, tādēļ vismīlāk atstāj visu pa vecam: „lai tas paliek Dieva rokās”. Bieži viņu pārņem tumšas, neizprotamas bailes no likteņa. Vispārēja pasivitāte tam neļauj kļūt par radošu cilvēku, izņemot mākslas branžu. Politiskus talantus šajā rasē sastopam reti. Ar to arī izskaidrojams Austrumeiropas rases sūtņu slave nāis lūgums ziemeļskandināvu — rusu ciltis virsaišiem 862. gadā: „Mūsu zeme ir liela un bagāta, bet kārtības viņā nav. Nāciet un valdiet pār mums”.

Austrumeiropietis ir pūļa cilvēks. Stingrā vadībā viņš var arī aizstāvēt savu dzimteni, krist par to. Bet šī rase nespēj radīt vadoņus pati no sevis. Tā, krievi savā laikā gadu simtiem nesusi Priekšāzijas rases — tatāru jūgu. Tagad Maskavai tāpat uzgūlies žīdu un kaukazišu jūgs.

Tā kā Austrumeiropas rasei nav attīstīti atturošie nervu centri, tad ātrās dusmās vai vieglprātīgie šīs rases piederīgie bieži pastrādā noziegumus. Tā tas ir nevien pie krieviem, bet arī pie citām austrumu tautām. Vācu kriminālstatistikā norāda, ka Pozenes un Silezijas apgabalos biežāki kā citur nākas sastapties ar miesas bojājumiem un zādzībām. Ja Austrumeiropas rases piederīgais izdarījis pārkāpumu, tad viņš bieži vien to dziļi nožēlo un mokās pašpārmertumos. Viņš var arī kļūt bezgala labs pret savu ienaidnieku. Pēc smaga darba tas mīl uzdzīvi, mantu sakrāt neprot, tīrību neievēro. Ja viņš kļūst bagāts, tad mīl austrumniecisku greznību. Viņa prāts strādā lēni, bet ir diezgan dziļš. Austrumeiropas rases rakstnieki ir labi cilvēku pazinēji un veikli tēlotāji, taču šiem tēlojumiem raksturīgs chaoss un melancholija. Par tipisku krievu dvēseles tulku uzskata Dostojevski, taču Dostojevskā seja vērojamas ziemeļu rases iezīmes. Turpretim zviedrietis Lagerlefas „Gestā Berlingā” rašu pētnieks Günther's saskata bez ziemeļnieciskām arī Austrumeiropas rases iezīmēm.

Austrumeiropas rases īpašības piemīt arī latviešiem, igauņiem, lietuviešiem, somiem. Bet te viņas sajauktas ar stipru ziemeļu rases ietekmi, kas neitralizē negatīvās „slaviskās” īpašības. Latviešus gan pēc ārējiem zinātnieku pētījumiem, gan pēc mūsu pašu rases pētnieku (prof. J. Prīmaņa, L. Jerumas-Krastiņas) konstatējumiem atzīst par „ziemeļu un Austrumeiropas rases mistrojumu”. Mūsu asiņu sastāvs skaitāms par augstvērtīgu. Reichskomisārs Lohse savā nesen „Tēvijā” ievietotajā intervijā izteicās, ka pēc savām rasiskajām īpašībām latviešu tauta pielīdzināma vācu tautai. Pazīstamais rakstnieks Walter's Bloem's raksta, ka „Latviešu tautība nostiprinājusies savā īpatnībā vairāk nekā gadu tūkstoši”. Runādams par vāciešiem un latviešiem viņš saka, ka „ir skaidri redzams, ka stiprāk par visām dvēseliskām atšķirībām iedarbojas abu piedalīgo tautu rases kopība. Latvieši taču ir ģermāņu vistuvākie radinieki. Viņu valoda pierāda, ko senvēsturiskā pētniecība sen apstiprinājusi, ka latvieši izceļojuši no kopējās āriešu pirmdzim-

tenes vai vācī. Viņi ir lielās ziemeļu tautas ģimenes locekļi”.

Mūsu pienākums pārgāzīt savas vērtīgās īpašības, gādāt, lai neapaikst mūsu asiņu vilnis bērnos un lai tautas mēģinātos nepieplūst svešas, mazvērtīgas asinis.

Beidzot šo rakstu, izsmē vēl pēdēsim pārējo triju Eiropas rašu galvenās pazīmes.

Vidusjūras jeb mediterānā rase atrodama apvidos ap šo jūru, visvairāk Francijā un Itālijā. Šās rases cilvēki ir strauji un kustīgi. Viņi dzīvi reaģē uz ārējiem iespaidiem, ir sabiedriski. Viņiem raksturīgs krāsu prieks un viņi ir daiļrunīgi, mīl plašu žestu. Kamēr ziemeļu cilvēks uzskata dzīvi kā cīņu, dienvidnieks bieži uztver to kā spēli. Viņam mainīgs gara stāvoklis, viņš var ātri saskaisties un ātri salābt, taču allaž dzīva ir viņa goda izjūta. Viņa dvēseles spēki redzami vairāk uz āru un pievērsti tagadnei, kamēr ziemeļu rases cilvēki vairāk gremdējas iekšienē un domā par nākotni.

Dienvidnieks ir kūrāks par ziemeļnieku, nauda un mantu viņš nevērtē augstu, bet cieni citas dzīves baudas. Viņam tālā kā ziemeļnieku gribas spēks, tā alpinās rases veikālnieciskums. Viņš viegli ierosināms erotiskā ziņā, greizsirdīgs, ciena pikantus jokus, parāda lielu gaumi apģērbā (Parīze kā modes centrs). Vidusjūras rases piederīgais parasti ir arī sirsnīgs ģimenes tēvs. Šis teātrālais cilvēks politiskā ziņā ir radikāls, dzīvi seko pārmaiņām.

Balkānu jeb dinariskās rases cilvēks iezīmē fizisks spēks un taisns raksturs, godprātība, dzimtenes mīlestība, drosme un pašapziņa. Tas allaž pierādījis daudzajos Balkānu karos. (Arī Bavārijas un Ostmarkas iedzīvotāju starpā ir daudz dinariskās rases pārstāvju kalnu apgabalos). Dinarīetīm īpatna dzīva dabas izjūta un augsti attīstīta mājas kultūra. Viņa garīgajā pasaulē retāk redzam „faustisko” dziņu uz nākotni, bet vairāk tiešo pievēršanos tagadnei. Viņš nav iekārotājs idejas dēļ, bet priecīgs pierādīt savu drosmi un fiziisko spēku. Viņš ir labsirdīgs, jautrs, bet var arī ātri saskaisties un izplūkties. Viņa gribas spēks ir vienlīdz liels, bet garīgā ziņā viņš nav tiek aktīvs kā ziemeļu rases cilvēks. Viņam var būt aktiera vai tirgotāja dāvanas. Sevišķi viņš apdāvināts mūzikā un dziedāšanā. Slavenos skaņražus Haydn'u, Mozart'u, Listu, Wagner'u, Šopēnu, Verdi rašu pētnieki apzīmē par ziemeļnieciski-dinariskiem rases ziņā, bet Weber'u, Paganini, Tartini, Berliozu par noteikti dinariskiem.

Kā pēdējā minama alpinā (Alpu) rase. To iezīmē konkrētība un patika uz veikalēm. Alpinais cilvēks ir pacietīgs, praktisks, pret svešiem neuzticīgs un noslēgts. Bieži viņš parāda tipiski „sīkpilsonisku” raksturu (franču rantjē). Ar taupību, pacietību un pašierobežošanu viņš tiek dzīvē uz priekšu un arī iegūtās zināšanas izlieto materiāliem nolūkiem. Viņam mīla omulīga, mierīga dzīve, darbā un atpūtā viņš cenšas savienot patikamo ar derīgo. Tā kā viņš savus mērķus nosprauž tuvāk nekā ziemeļu un dinariskās rases cilvēki un izvairās no riska, tad bieži saniezd vairāk. Viņš mīl tradīcijas un izvairās no visa jauna. Viņš ciena vienlīdzību un nesaprot varonīgus žestus un cēlu trakulību. Viņš — vidusmēra iemiesojums. Rakstniecībā viņš ciena saulainību, ikdienišķu optimismu. Viņš var būt krietns karotājs, īpaši aizstāvēties, ja tam ir piemērota vadība, bet pēc dabas tas nav karavīrs. Viņš mīl noslēgtu sabiedrību, arī erotiskā ziņā ir lietīšks. Viņam trūkst humora izjūtas. Alpinais cilvēks Viduseiropā sastopams diezgan bieži. Būdamis centīgs, taupīgs un visās lietās mērens, viņš sastāda slāni, kas ir svarīgs sabiedrības pastāvēšanai.

O. L.